

prof. dr. Jurij Toplak
Pravna fakulteta Univerze v Mariboru
jurij.toplak@um.si
051-298-393

Volilna pravica invalidov

Volilno pravico imajo vsi polnoletni državljani. Volilno pravico imajo ne glede na morebitno telesno, intelektualno, psihosocialno ali kakšno drugo invalidnost. Invalidi so, enako kot ostali, ljudje z vsemi ustavnimi pravicami.

Da imajo vsi invalidi volilno pravico, jasno določa 29. člen Konvencije o pravicah invalidov, ki je del slovenske ustavne ureditve. Odbor OZN za pravice invalidov je potrdil, da ureditev, po kateri državni organ lahko komu zaradi invalidnosti odvzame volilno pravico, nasprotuje konvenciji. Glej na primer odločitev Odbora OZN za pravice invalidov št. CRPD 4/2011 z dne 9. septembra 2013.

Tudi Evropsko sodišče človekovih pravic je v najmanj treh odločitvah odločilo, da je osebam z intelektualno ali psihosocialno invalidnostjo kršena volilna pravica, če jim ni omogočeno voliti (Alajos Kiss proti Madžarski, 38832/06 z dne 20. maja 2006, Gajcsi proti Madžarski, 62924/10 z dne 23. septembra 2014, Harmati proti Madžarski, 63012/10 z dne 21. oktobra 2014).

Slovenska zakonodaja (2. odstavek 7. člena Zakona o volitvah v državni zbor), ki omogoča, da sodnik ali kdo drug odvzame volilno pravico polnoletnemu državljanu, je v neskladju z ustavo in konvencijo.

Marca 2019 se bodo zaključevali volilni imeniki za evropske volitve, ki bodo maja 2019. Državni zbor bi moral takoj spremeniti zakonodajo, da bodo vsi polnoletni državljani vpisani v volilne imenike, Državna volilna komisija pa mora poučiti volilne komisije in odbore o tem, kako obravnavati volivce invalide.

Invalid ima pravico, da glasuje sam ali s pomočjo svojih bližnjih ali drugih oseb, ki si jih sam izbere. Invalid, ki želi glasovati sam, ima pravico, da je njegovemu domu najbližje volišče opremljeno z opremo, ki mu omogoča samostojno glasovanje in to brez da bi moral za opremljenost volišča vnaprej prositi (glej odločitev Odbora OZN za pravice invalidov št. CRPD 19/2014 z dne 16. februarja 2018).

Invalid ima za vsake volitve, ko ni mogel glasovati, po praksi Evropskega sodišča človekovih pravic pravico do odškodnine v višini 2700 evrov (glej na primer prej omenjeni sodbi Gajcsi in Harmati).

Za pojasnila sem na voljo na telefonu 051 298 393 ali email naslovu jurij.toplak@um.si

Maribor, 9. december 2018

Jurij Toplak

